

УДК 378.04:338.48

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/66-1-42>**Олеся ДИШКО,***orcid.org/0000-0002-1310-6950*

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри фізичної культури

Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»

(Луцьк, Україна) *odyshko@lpc.ukr.education***Наталія БЕЛКОВА,***orcid.org/0000-0003-2789-7586*

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри теорії фізичного виховання та рекреації

Волинського національного університету імені Лесі Українки

(Луцьк, Україна) *belikova.natalia@vpu.edu.ua***Едуард КОСИНСЬКИЙ,***orcid.org/0000-0002-4297-4087*

викладач кафедри фізичної культури

Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»

(Луцьк, Україна) *ekosynsjkuj@lpc.ukr.education*

ПРИНЦИП НАСКРІЗНОЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

У статті аналізується реалізація принципу наскрізної практичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в контексті неперервної освіти. Наголошується, що головна проблема полягає в тому, що новітня реальність вимагає від молодих фахівців значної кількості практичних фахових компетентностей, ринок праці потребує спеціалістів бодай з початковим досвідом. Набуття початкового професійного досвіду – завдання зокрема практичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Утверджується думка, що саме у практичній діяльності найбільше проявляється професійна придатність вчителя фізичної культури, специфіка роботи якого полягає в необхідності одночасно мати вербальний, емоційний та фізичний контакт з дітьми. Підкреслюється, що педагогічна практика для майбутніх вчителів фізичної культури – це підґрунтя і водночас критерій професійної підготовленості. Розглядаються галузеві нормативні документи та документи закладів вищої освіти (КЗВО «Луцький педагогічний коледж», Волинський національний університет імені Лесі Українки), відповідно до яких визначається обсяг та зміст педагогічних практик для студентів-фізкультурників передвипускової та різних рівнів вищої освіти (бакалавр та магістр) у межах спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура) за освітньо-професійною та освітньою програмами. Аналізується склад практик, їхній обсяг, наводяться результати опитування здобувачів освіти – майбутніх учителів фізичної культури щодо їхньої впевненості у власній підготовленості до професії в результаті проходження практик. Робиться висновок про багатоаспектність досвіду, що поступово накопичується у процесі проходження всіх педагогічних практик, забезпечуючи реалізацію принципу наскрізної практичної підготовки. Підкреслюється необхідність узгодження змісту і завдань практик із рівнем теоретичної підготовленості здобувачів освіти. Наголошується, що принцип наскрізної практичної підготовки має бути закріплений в нормативних галузевих документах та організаційних документах закладів вищої освіти (навчальних планах, силабусах, програмах тощо).

Ключові слова: майбутні вчителі фізичної культури, практична підготовка, педагогічна практика, система неперервної освіти.

Olesia DYSHKO,

orcid.org/0000-0002-1310-6950

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor;
Associate Professor at the Department of Physical Education
Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College"
(Lutsk, Ukraine) odyshko@lpc.ukr.education*

Nataliya BELIKOVA,

orcid.org/0000-0003-2789-7586

*Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor at the Department of Theory of Physical Education and Recreation
Lesia Ukrainka Volyn National University
(Lutsk, Ukraine) belikova.natalia@vnu.edu.ua*

Eduard KOSYNSKYI,

orcid.org/0000-0002-4297-4087

*Lecturer at the Department of Physical Education
Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College"
(Lutsk, Ukraine) ekosynsjkyj@lpc.ukr.education*

THE PRINCIPLE OF THROUGHOUT PRACTICAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION IN THE CONTINUOUS EDUCATION SYSTEM

The article analyzes the implementation of the principle of throughout practical training of future physical education teachers in the context of continuous education. It is noted that the main problem is that the latest reality requires a significant amount of practical professional competencies from young professionals, the labor market needs specialists with at least initial experience. Acquiring initial professional experience is a task, in particular, of practical training of future physical education teachers. It is argued that the professional suitability of a physical education teacher, the specifics of whose work is the need to simultaneously have verbal, emotional and physical contact with children, is manifested in practical activities more. It is emphasized that pedagogical practice for future teachers of physical culture is the foundation and at the same time a criterion of professional preparation. Sectoral regulatory documents and documents of higher education institutions (Communal institution of higher education "Lutsk Pedagogical College", Volyn National University named after Lesia Ukrainka) are considered, according to which the scope and content of pedagogical practices for physical education students of pre-university and various levels of higher education (bachelor and master) are determined in within the specialty 014 Secondary education (Physical culture) according to educational-professional and educational programs. The composition of practicals, their volume is analyzed, and the results of a survey of future physical education teachers regarding their confidence in their own preparedness for the profession as a result of practicals are given. A conclusion is made about the multifaceted nature of the experience that gradually accumulates in the process of passing all pedagogical practices, ensuring the implementation of the principle of throughout practical training. It is emphasized the need to coordinate the content and tasks of practices with the level of theoretical preparation of the students of education. It is highlighted that the principle of throughout practical training should be enshrined in normative industry documents and organizational documents of higher education institutions (curriculums, syllabi, programs, etc.).

Key words: *future teachers of physical culture, practical training, pedagogical practice, system of continuous education.*

Постановка проблеми. Наявність практичного досвіду є однією з вимог, що висуваються до молодого фахівця, і фактором його успішного працевлаштування. Традиційно свій перший емпіричний досвід майбутні вчителі, зосібна вчителі фізичної культури, отримують у процесі свого навчання під час педагогічної практики. Втім, швидкість розвитку суспільства та специфіка сучасної вчительської праці чимдалі потребують більшої кількості та вищої якості власне практичних фахових компетентностей.

Нинішні умови функціонування системи шкільної освіти, різноманітність освітніх закла-

дів, багатоваріантність навчальних програм, різноманітність форм та методів навчання, їхня спрямованість на нові освітні завдання відкривають можливості для самореалізації молодих учителів, вимагаючи осучаснення практичної підготовки майбутніх педагогів. Удосконалення підготовки педагогічних кадрів безпосередньо залежить не тільки від зорієнтованості студентів на професію вчителя, а й від створення відповідних умов, які забезпечили б підготовленість молоді до майбутньої професійної діяльності, зокрема під час педагогічної практики. У професійному становленні майбутнього вчителя педагогічна практика є

одним із найбільш складних і багатогранних видів навчальної діяльності (Царук, 2019).

У системі неперервної освіти фахівців з фізичної культури (фахових молодших бакалаврів, молодших бакалаврів, бакалаврів, магістрів) практична підготовка посідає чільне місце. Це зумовлено тим, що тільки в процесі неперервної практичної роботи формуються основні педагогічні компетентності вчителя фізкультури, з'являється інтерес до професії вчителя, мотивація до вдосконалення своєї педагогічної майстерності. Зрештою професійна придатність вчителя фізкультури, порівняно з іншими вчителями, найбільше проявляється у практичній діяльності, де встановлюються одночасно вербальний, емоційний та фізичний контакт. У цьому контексті доцільно проаналізувати особливості неперервної практичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Аналіз попередніх досліджень. Чисельні наукові розвідки щодо практичної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури доводять актуальність окресленої проблеми. Зосібна Т. Бугаєнко та М. Лянной проаналізували сучасний стан формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури у процесі педагогічної практики (Бугаєнко, 2019); О. Гауряк визначила формування професійної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури в умовах педагогічної практики (Гауряк, 2011); О. Котова та Г. Суханова охарактеризували теоретико-практичну підготовку майбутніх учителів фізичної культури у закладах освіти в контексті умов сучасної школи (Котова, 2019); А. Огністий та Р. Власюк означили педагогічну практику як один із засобів професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури (Огністий, 2021); А. Проценко визначив роль педагогічної практики у формуванні професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури (Проценко, 2018); В. Царук досліджувала формування професійної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури в умовах педагогічної практики (Царук, 2019). Втім, принцип наскрізної практичної підготовки в аспекті неперервної освіти не був предметом спеціальних досліджень.

Мета статті – проаналізувати аспекти реалізації принципу наскрізної практичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в контексті неперервної освіти.

Виклад основного матеріалу. Одним із важливих шляхів реалізації ідеї підготовки вчителя нової генерації є практична підготовка, оскільки практика – це одна з найбільш ефективних форм навчання студентів. Їй належить головна роль в

узгодженні теоретичної підготовки з професійною діяльністю, у процесі якої здобуті теоретичні знання перетворюються на професійні вміння і навички, на початковий досвід. При цьому діяльність студентів у період педагогічної практики можна сприймати як аналог професійної діяльності вчителя, позаяк вона відбувається в реальних умовах роботи закладу освіти (Свертнев, 2019).

Під час педагогічної практики студенти вперше починають приміряти на себе соціальну роль вчителя та набувають навичок самостійної роботи в школі. У свою чергу школа має забезпечити умови для формування такого вчителя, який готовий творчо працювати в закладах освіти різного типу, здатний розвивати особистість дитини, водночас орієнтуючись на необхідність власного особистісного та професійного саморозвитку.

Педагогічну практику доцільно розглядати як неодмінний інструмент формування у студентів фахових компетентностей – професійних умінь і навичок, як зв'язок між теоретичним навчанням та початком набуття емпіричного досвіду майбутніми вчителями. Аналіз наукових джерел свідчить, що педагогічна практика сприяє якісним змінам змістових характеристик усіх компонентів професійної готовності майбутніх фахівців насамперед тому, що дає можливість отримати практичний досвід, виявити недоліки, своєчасно внести необхідні корективи в подальшу фахову підготовку (Свертнев, 2019).

На слушну думку О. Гауряк, педагогічна практика майбутніх учителів фізичної культури є «інтегруючим і стрижневим компонентом особистісно-професійного становлення майбутнього фахівця, який передбачає формування його професійної компетентності через оволодіння різними видами діяльності, що веде до професійного самовдосконалення, самопізнання студента в різних професійних ролях у реальних умовах загальноосвітньої школи. Особливості підходів до організації навчальної практики майбутніх учителів фізичної культури зумовлені низкою специфічних ознак цього виду діяльності. Зокрема, специфіка практики визначається широким спектром закладів, в яких її може проходити студент, які належать до різних рівнів і типів, оскільки, на відміну від інших педагогічних спеціальностей, вчитель фізичної культури має бути готовим до роботи з усіма категоріями дітей різного віку» (Гауряк, 2011).

Педагогічна практика майбутніх учителів фізичної культури є водночас основою та критерієм їхньої професійної підготовленості, вважають М. Огієнко та Л. Лисенко. Отже, це не «дискретний процес застосування сталих традиційних

елементів», «безперервний процес управління (і навіть самоуправління) професійним зростанням майбутнього вчителя фізичної культури, в основі якого є наступність і безперервний пошук та набуття необхідних професійних компетентностей» (Проценко, 2018).

Практична підготовка, як справедливо зауважує Л. Кравець, «є формою професійного навчання у закладах вищої освіти (ЗВО), що базується на фахових знаннях, орієнтується на певний теоретичний фундамент, забезпечуючи практичне пізнання закономірностей і принципів педагогічної діяльності, засвоєння засобів її організації. Результатом практики є не лише отримання і поглиблення знань, засвоєння окремих професійних умінь, але й формування особистості майбутніх педагогів, зміна їх внутрішнього світу, психології поведінки, розроблення основ індивідуального стилю діяльності з яскраво вираженою рефлексією» (Кравець, 2012). Водночас практична діяльність, наголошує С. Гончаренко, є способом «вивчення навчально-виховного процесу на основі безпосередньої участі в ньому практикантів. Мета педагогічної практики – виробити в студентів уміння й навички, необхідні в майбутній педагогічній діяльності, закріпити теоретичні знання, застосувати їх у педагогічній практиці» (Проценко, 2017).

Педагогічна практика у процесі професійної підготовки є першим кроком на шляху практичного засвоєння професії. Вона сприяє виробленню складників професійної компетентності майбутніх учителів в єдності її особистісно-мотиваційного, змістового та операційно-діяльнісного елементів. Під час педагогічної практики майбутні фахівці отримують змогу ознайомитися зі специфікою обраної професії, виявити свою професійну компетентність як здатність до здійснення педагогічної діяльності в її реальних умовах. Зміст практики охоплює всі функції та види професійної діяльності вчителя фізичної культури. У процесі виконання програми практики, у взаємодії з колегами, учнями та їхніми батьками, під педагогічним супроводом керівників практики та викладачів ЗВО, майбутні учителі долучаються до роботи зі школярами різних вікових категорій, стану здоров'я та рівня фізичного розвитку. Педагогічна практика забезпечує накопичення практичного досвіду щодо планування, організації та здійснення різних видів професійної педагогічної діяльності в умовах закладів освіти різного типу, сприяє професійній рефлексії, професійному саморозвитку та самореалізації студентів, становленню та розвитку в них професійно важливих

якостей, забезпечуючи їх успішну професійну адаптацію (Проценко, 2018).

Підготовка майбутніх учителів фізичної культури сьогодні розглядається як комплекс науково обґрунтованих навчально-пізнавальних, науково-методичних та організаційно-управлінських заходів, спрямованих на формування здатності та готовності до виконання специфічних професійних функцій відповідно до вимог галузевих стандартів вищої освіти (Мицкан, 2022). Цей процес конкретизують кілька нормативних документів: професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2020), розроблений МОН спільно з Українським інститутом розвитку освіти за участі вчителів та директорів шкіл і фахівців, які здійснюють підготовку вчителів, підвищення їхньої кваліфікації та проводять їхню сертифікацію за підтримки фінсько-українського проєкту «Learning together/Навчаємось разом» (2019), а також «Професійний стандарт вчителя нового покоління і кращі технології нової української школи (НУШ): у взаємодії між академічними спільнотами університетів і вчителями-практиками» (2020) (Мицкан, 2022).

Зміст практичної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури визначається освітніми та освітньо-професійними програмами, навчальними планами, що розробляються і реалізуються в межах стандартів фахової передвищої та вищої освіти. Вони встановлюють обсяг кредитів обов'язкового та вибіркового компонентів, із них в обов'язковому компоненті виділяються кредити на практичну підготовку.

Стандарт фахової передвищої освіти з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), затверджений наказом МОН України від 21.09.2021 №1003, передбачає обсяг ОПП фахового молодшого бакалавра на основі базової середньої освіти (профільної середньої освіти) 180 кредитів ЄКТС. У методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2020 №918, зазначено, що сума кредитів ЄКТС усіх видів практичного навчання не має бути меншою, ніж 10 відсотків від обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття ступеня фахової передвищої освіти.

Згідно з проєктом стандарту вищої освіти України ОП для першого (бакалаврського) рівня галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) (2023) «Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої

освіти на основі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС. Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення формування загальних і спеціальних (фахових) компетентностей, визначених цим Стандартом. Мінімальний обсяг навчальних і виробничих практик – не менше 5% від обсягу освітньої програми» (Проект, 2023). Однак це положення суперечить концепції розвитку педагогічної освіти: «Обов'язковою складовою освітнього процесу підготовки здобувача вищої або фахової передвищої освіти до педагогічної професії є безперервна педагогічна практика. Для виконання цього ключового завдання обсяг практичної підготовки має складати не менше 30 кредитів ЄКТС у межах обов'язкової частини бакалаврських програм (починаючи з першого року навчання, у різних закладах освіти і різних класах (курсах)) і не менше 30 кредитів (включно з магістерським дослідженням) у межах обов'язкової частини магістерських програм (у різних закладах освіти і різних класах (курсах))» (Наказ, 2018).

Нормативне оформлення статусу магістра передбачено проектом стандарту вищої освіти України другий (магістерський) рівень галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), відповідно до якого обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти, для освітньо-професійної програми становить 90–120 кредитів ЄКТС, для освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС, з них обсяг дослідницької (наукової) компоненти має бути не менше 30%. Мінімум 10% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на всі види практик.

Обсяги педагогічної практики фахових молодших бакалаврів, бакалаврів та магістрів визначаються навчальними планами, які укладають на основі освітньо-професійних та освітніх програм. Наприклад, на практичну підготовку студентам фахового молодшого бакалавра Луцького педагогічного коледжу за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) виокремлено 28 кредитів ЄКТС, з них 21 кредит – це педагогічна (педагогічна практика (виховна робота), літня педагогічна практика, пробні уроки та заняття в закладах загальної середньої освіти, комплексна педагогічна практика з фаху). Для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) КЗВО «Луцький педагогічний коледж» практична підготовка становить 30 кредитів ЄКТС і передбачає такі види педагогічної практики: пропедевтична практика в закладах загальної середньої

освіти, педагогічна практика в початковій школі, педагогічна практика в гімназіях та ліцеях, літня педагогічна практика, практикум-стажування за профілем майбутньої професії. Проведене опитування серед студентів 2–4 курсів за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) після проходження педагогічної практики щодо самооцінки готовності до роботи у ЗЗСО дало змогу з'ясувати, що серед здобувачів вищої освіти 2 курсу вважають себе повністю готовими 13,3% респондентів, частково готові 86,7%. З опитаних студентів 3 курсу 56,7% зазначили, що повністю готові до професійної діяльності у ЗЗСО, 43,3% – частково. Серед респондентів 4 курсу 93,4% стверджують, що повністю готові до роботи у ЗЗСО, і лише 6,6% – частково. Можемо припустити, що такий рівень впевненості зумовлений значною кількістю педагогічних практик. При цьому викладачі, спираючись на пропозиції та зауваження вчителів-опікунів, свого часу осучаснили програми практичної підготовки, які наразі характеризуються наскрізністю, диференційованістю та поступовим ускладненням завдань.

Принцип наскрізної практичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) Волинського національного університету імені Лесі Українки, обсяг якої становить 26 кредитів ЄКТС, утворюють такі різновиди практики: психолого-педагогічна, літня навчальна та дві педагогічних. Для магістратури в університеті виділено 12 кредитів ЄКТС, розподілених між педагогічною практикою у ЗВО та переддипломною практикою.

Така система практик є своєрідним показником якості професійної підготовки майбутніх учителів, яку можна розуміти як: 1) активний та творчий контакт студента з конкретною педагогічною реальністю; 2) основу для побудови власної унікальної майстерні професійної діяльності майбутнього вчителя; 3) вельми важливий момент керування самосвідомістю майбутнього вчителя; 4) переконаність у тому, що основа успішного функціонування у професії – це інноваційне та дослідницьке ставлення вчителя до завдань і професійних функцій; 5) початок становлення вчителя (Włoch, 2018).

Висновок. Таким чином, ключовою складовою сучасної системи неперервної освіти фахівців з фізичної культури (фахових молодших бакалаврів, молодших бакалаврів, бакалаврів, магістрів) є наскрізна практична підготовка. Це основний інструмент формування професійно-практичних компетентностей, вона закладає підвалини для

подальшого накопичення професійного досвіду майбутніми вчителями фізичної культури. Принцип наскрізної практичної підготовки має бути забезпечений відповідними галузевими нормативними документами (стандартами) та організаційними документами ЗВО (навчальними планами, силабусами/програмами практик та ін.). Вочевидь прак-

тичну підготовку доцільно гармонізувати з теоретичною частиною навчання, вимоги і завдання практик мають відповідати етапу підготовки майбутніх фахівців, одночасно спрямовуючи їх у подальшому на пошук рішень виявлених професійних проблем та завдань, що, власне, забезпечує принципи неперервності і наскрізності емпіричного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бугаєнко Т., Лянной М. Сучасний стан формування індивідуального стилю професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури у процесі педагогічної практики. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019, № 3 (87). С. 3–14.
2. Гауряк О. Д. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури в умовах педагогічної практики. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. 2011. Вип. 14. С. 184–188.
3. Котова О. В., Суханова Г. П. Теоретико-практична підготовка майбутніх учителів фізичної культури у закладах освіти з урахуванням умов сучасної школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 66. Т. 2. С. 30–33.
4. Кравець Л. Педагогічна практика як чинник професійного становлення майбутнього вчителя. *Педагогічні науки*. 2012. Вип. 55. С. 80–86.
5. Мицкан Т., Єдинак Г., Потапчук С. Акмеологічна компетентність бакалаврів фізичної культури. *Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. 2022. Вип. 25. С. 78–88.
6. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження концепції розвитку педагогічної освіти» № 776 від 16.07.2018. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.
7. Огієнко М.М., Лисенко Л.Л. Наступність в педагогічній практиці й безперервність пошуку професійних компетентностей як основа зростання майбутнього вчителя фізичної культури. *Вісн. Чернігів. нац. пед. ун-ту*. 2016. Вип. 139 (1). С. 349–353.
8. Огнистий А. В., Власюк Р. А. Педагогічна практика як один із засобів професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури. *Сучасні тенденції та шляхи вдосконалення практичної підготовки* : матеріали міжфакультет. навч.-метод. семінару. Тернопіль, 2021. С. 45–48.
9. Проект стандарту вищої освіти зі спеціальності 014 «Середня освіта» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. 2023. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-standartuvishoyi-osviti-zi-specialnosti-014-serednya-osvita-na-pershomu-bakalavrskomu-rivni-vishoyi-osviti>.
10. Проценко А. А. Особливості формування професійної компетентності майбутніх вчителів фізичної культури. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. 2017. Вип. XVIII / 1(18). С. 183–190.
11. Проценко А. А. Формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у процесі педагогічної практики : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Кропивницький, 2018. 20 с.
12. Свєртнев О. А., Голуб Л. О. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури в умовах педагогічної практики. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2019. Вип. 5 (113). С. 161–165.
13. Царук В. П. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури в умовах педагогічної практики. *Молодий вчений*. 2019. №5 (69). С. 170–174.
14. Włoch S. «Uczymy inaczej» – teoria i praktyka w kształceniu nauczycieli wczesnej edukacji. E. Musiał, J. Malinowska (red.), *Praktyki pedagogiczne przestrzeni i miejscem ewaluacji kompetencji przyszłych nauczycieli wczesnej edukacji: koncepcje – przemiany – rozwiązania*. Wrocław : Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, 2018. S. 41–51.

REFERENCES

1. Buhaienko T., Liannoi M. (2019) Suchasnyi stan formuvannia indyvidualnoho stylu profesiinoy diialnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoyi kultury u protsesi pedahohichnoi praktyky. [The current state of formation of the individual style of professional activity of future physical culture teachers in the process of pedagogical practice] *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. № 3 (87). S. 3–14. [in Ukrainian]
2. Hauriak O. D. (2011) Formuvannia profesiinoy kompetentnosti maibutnoho vchytelia fizychnoyi kultury v umovakh pedahohichnoi praktyky. [Formation of professional competence of the future teacher of physical education in the conditions of pedagogical practice] *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova*. Vyp. 14. S. 184–188. [in Ukrainian]
3. Kotova O. V., Sukhanova H. P. (2019) Teoretyko-praktychna pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoyi kultury u zakladakh osvity z urakhuvanniam umov suchasnoi shkoly. [Theoretical and practical training of future teachers of physical culture in educational institutions taking into account the conditions of modern schools] *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. №66. T. 2. S. 30–33. [in Ukrainian]
4. Kravets L. (2012) Pedahohichna praktyka yak chynnyk profesiinoho stanovlennia maibutnoho vchytelia. [Pedagogical practice as a factor in the professional development of a future teacher] *Pedahohichni nauky*. Vyp. 55. S. 80–86. [in Ukrainian]
5. Mytskan T., Yedynak H., Potapchuk S. (2022) Akmeolohichna kompetentnist bakalavriv fizychnoyi kultury. [Acmeological competence of bachelors of physical culture] *Fizyчне vykhovannia, sport i zdorovia liudyny*. Vyp. 25. S. 78–88. [in Ukrainian]

6. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy «Pro zatverdzhennia kontseptsii rozvytku pedahohichnoi osvity» [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine "On approval of the concept of development of pedagogical education"] №776 vid 16.07.2018. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvytku-pedagogichnoyi-osviti>. [in Ukrainian]
7. Ohiienko M.M., Lysenko L.L. (2016) Nastupnist v pedahohichnii praktytsi y bezperervnist poshuku profesiinykh kompetentnosti yak osnova zrostantia maibutnoho vchytelia fizychnoi kultury. [Continuity in pedagogical practice and the continuity of the search for professional competences as a basis for the growth of the future teacher of physical culture] Visn. Chernihiv. nats. ped. un-tu. Vyp. 139 (1). S. 349–353. [in Ukrainian]
8. Ohnystyi A. V., Vlasiuk R. A. (2021) Pedahohichna praktyka yak odyn iz zasobiv profesiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia fizychnoi kultury. [Pedagogical practice as one of the means of professional training of the future teacher of physical education] Suchasni tendentsii ta shliakhy vdoskonalennia praktychnoi pidhotovky : materialy mizhfakultet. navch.-metod. seminaru. Ternopil, 2021. S. 45–48. [in Ukrainian]
9. Proiekt standartu vyshchoi osvity zi spetsialnosti 014 «Serednia osvita» na pershomu (bakalavrskomu) rivni vyshchoi osvity. [Project of the standard of higher education in specialty 014 "Secondary education" at the first (bachelor's) level of higher education]. Available: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-proiekt-standartu-vishoyi-osvity-zi-specialnosti-014-serednya-osvita-na-pershomu-bakalavrskomu-rivni-vishoyi-osviti>. [in Ukrainian]
10. Protsenko A. A. (2017) Osoblyvosti formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv fizychnoi kultury. [Peculiarities of the formation of professional competence of future teachers of physical education] Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu. Vyp. XVIII / 1(18). S. 183–190. [in Ukrainian]
11. Protsenko A. A. (2018) Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury u protsesi pedahohichnoi praktyky [Formation of professional competence of future teachers of physical education in the process of pedagogical practice: author's review]: avtoref. dys... kand. ped. nauk : 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity». Kropyvnytskyi. 20 s. [in Ukrainian]
12. Sviertniev O. A., Holub L. O. (2019) Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia fizychnoi kultury v umovakh pedahohichnoi praktyky. [Formation of professional competence of the future teacher of physical culture in the conditions of pedagogical practice] Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Vyp. 5 (113). S. 161–165. [in Ukrainian]
13. Tsaruk V. P. (2019) Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia fizychnoi kultury v umovakh pedahohichnoi praktyky. [Formation of professional competence of the future teacher of physical culture in the conditions of pedagogical practice] Molodyi vchenyi. №5 (69). S. 170–174. [in Ukrainian]
14. Włoch S. (2018) “Uczymy inaczej” – teoria i praktyka w kształceniu nauczycieli wczesnej edukacji. E. Musiał, J. Malinowska (red.) [“We teach differently” – theory and practice in educating early childhood teachers. E. Musiał, J. Malinowska (eds.)] Praktyki pedagogiczne przestrzenią i miejscem ewaluacji kompetencji przyszłych nauczycieli wczesnej edukacji: koncepcje – przemiany – rozwiązania. Wrocław : Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego. S. 41–51. [in Polish]